

Arbeidsdokument av 8. september 2021

Jordbrukets krav

Jordbrukets forhandlingsutvalg viser til krav om tilleggsforhandlinger i brev av 29. juli 2021, under henvisning til hovedavtalens § 2-4. Vi viser videre til bestillingen fra partene til budsjettnemnda for jordbruket av 20. august 2021:

Partene i jordbruksoppgjøret er enige om å starte tilleggsforhandlinger basert på Hovedavtalens § 2-4 på grunnlag av ekstraordinær kostnadsvekst for gjødsel og bygningsmaterialer. For å ha et felles tallgrunnlag ber partene Budsjettnemnda utarbeide oppdaterte anslag for kostnadsendringer i Totalkalkylen fra 2021 til 2022, som følge av prisøkninger på handelsgjødsel. Beregningen kan gjøres volumfast. Partene ber også om en vurdering av effekten av stor prisvekst for bygningsmaterialer på kostnadene til investeringer og vedlikehold i 2021 og 2022, og virkning på kapitalslitet for bygninger.

Vi viser videre til arbeidsdokument levert i møte med staten 18. august 2021, og protokoll av 20. august 2021 om håndtering av kostnadsøkningen på elektrisk kraft.

Budsjettnemndas beregning av kostnadsøkningen.

Jordbrukets forhandlingsutvalg viser til utredning nr. 4 av 7. september 2021 av Budsjettnemnda for jordbruket (BFJ). BFJ har beregnet en kostnadsvekst for handelsgjødsel i 2022 på 558 mill. kroner inkl. effekt av termintilleggene. Korrigert for kostnadsveksten med forutsatt prisvekst i jordbruksoppgjøret på 1,8 prosent for ikke-varige driftsmidler i gjennomsnitt, er kostnadsveksten på gjødsel utover det som var forutsatt i jordbruksoppgjøret **på 527 mill. kroner.**

For byggematerialer har BFJ beregnet vedlikeholdskostnader for driftsbygninger i 2021 som ligger 106 mill. kroner høyere enn beregningene i forkant av årets jordbruksoppgjør. For 2022 har BFJ beregnet at vedlikeholdskostnadene vil kunne bli 44 mill. kroner høyere enn forutsatt i jordbruksoppgjøret. Investeringskostnadene i 2021 er beregnet å øke med 308 mill. kroner mer enn BFJ beregnet i mars. Det gir et kapitalslit som ligger 35 mill. kroner høyere enn beregnet i mars. For 2022 forventes investeringskostnadene å ligge 137 mill. kroner høyere enn forutsatt i jordbruksoppgjøret. Det gir et kapitalslit som er 42 mill. kroner høyere.

Jordbrukets forhandlingsutvalg viser videre til rammeoppsett for jordbruksoppgjøret 2021, der prisene for ikke-varige driftsmidler er prognosert å øke med 1,8 % i gjennomsnitt og kapitalslit og leasing er forutsatt å øke med 322 mill. kroner. I likhet med alle jordbruksoppgjør dette årtusenet, legger rammeoppsettet for jordbruksoppgjøret i våres opp til at kostnadsveksten kompenseres fullt ut. **Jordbrukets forhandlingsutvalg legger til grunn at kostnadsveksten for gjødsel i 2022 og byggevarer i 2021 og 2022, komponeres fullt ut.**

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever en kompensasjon på 754 mill. kroner med: 527 mill. kroner for økte gjødselkostnader i 2022

150 mill. kroner for økte vedlikeholdskostnader for driftsbygninger i 2021 og 2022
77 mill. kroner for økt kapitalslit for driftsbygninger i 2021 og 2022.

Finansiering av kompensasjonen.

Jordbrukets forhandlingsutvalg legger til grunn at hele kompensasjonen finansieres med budsjettoverføringer. Dette betales ut i februar 2022 som en del av produksjonstilskuddene.

Fordeling av kompensasjonen

Med utgangspunkt i referansebrukene og en gjennomsnittlig gjødselpris for handelsgjødsel i alt, har vi beregnet følgende gjødselnivåer.

nr	Referansebruk 2021	Kg/daa
1	Melk 30 kyr	48
2	Korn. 396 daa	62
3	Sau. 156 sau	39
4	Geit. 144 geiter	48
5	Svin/korn	45
6	Egg/planteprod	60
7	Potet/korn	88
8	Ammeku 31 stk	44
9	Frukt/bær. 49 daa	75
10	Grønt/korn. 82/286daa	89
11	Fjørfekjøtt/planteprod	50
12	Økomelk. 29 kyr	12
13	Melk 15 kyr	48
14	Melk 49 kyr	48
15	Melk 66 kyr	44
23	Korn 234 daa	60
24	Korn 865 daa	67
28	Sau 292 sau	39

Med utgangspunkt i disse og samtaler med gjødselrådgivere har vi kommet fram til følgende gjødselnivåer.

Korn: 62 kg/daa
Potet: 92 kg/daa
Grønnsaker 130 kg/daa
Frukt og bær 60 kg/daa
Grovfôr 44 kg/daa

Det er lagt til grunn at gjødsel til grønnsaker, frukt og bær har noe høyere pris på gjødsel enn gjennomsnittsprisen. Med utgangspunkt i dette kommer vi fram til en kompensasjon på:

Korn: 67 kr/daa
Potet: 183 kr/daa
Grønnsaker: 258 kr/daa
Frukt og bær: 100 kr/daa

Lavest kompensasjon er beregnet for grovfôr, med 48 kr/daa. Dette legges inn som en generell økning i kulturlandskapstilskuddet. Ytterligere kompensasjon for gjødselkostnadene gis spesifikt for de enkelte produksjonene gjennom økt arealtilskudd. Vi får da følgende:

Arealtilskudd, korn

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring, mill. kr
Sone 1	1 273 223	217	19	236	24,2
Sone 2 og 3	1 101 484	290	19	309	20,9
Sone 4	404 743	330	19	349	7,7
Sone 5 - 7	137 607	284	19	303	2,6
Sum korn, alle soner	2 917 057		19,0		55,4

Arealtilskudd, øvrige vekster

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring, mill. kr
Potet sone 1 -5	110 825	363	135	498	15,0
Potet sone 6 -7	4 083	1 115	135	1250	0,6
Sum poteter, alle soner	114 908				15,6
Grønnsaker sone 1 - 5	70 032	750	210	960	14,7
Grønnsaker sone 6 - 7	506	1 750	210	1960	0,1
Sum grønnsaker, alle soner	70 538				14,8
Frukt sone 1 - 4	10 143	1 200	52	1252	0,5
Frukt sone 5 -7	12 211	1 950	52	2002	0,6
Sum frukt, alle soner	22 354				1,1
Bær sone 1 - 4	14 679	1 300	52	1352	0,8
Bær sone 5 - 7	6 741	1 750	52	1802	0,4
Sum bær, alle soner	21 420				1,2

Økte gjødselkostnader for veksthus, finansieres med økt distriktstilskudd for tomat og agurk.

	Endring, kr/kg	Ny sats, kr/kg	Endring, mill. kr
Kvantumsgrense			
Tomat			
Sone 1-3	0,85	2,87	1,3
Sone 4-7	0,85	4,31	2,6
Slangeagurk			
Sone 1-3	0,85	1,97	3,4
Sone 4-7	0,85	2,80	1,2
Sum tilskudd grønnsaker			8,5

De økte vedlikeholdskostnadene for driftsbygninger finansieres med budsjettmidler gjennom en økning i kulturlandskapstilskuddet på 8 kr per daa og et redusert bunnfradrag for søknad om produksjonstilskudd i 2021 med utbetaling februar 2022. Bunnfradraget reduseres med 2000 kr/foretak, og settes til 4000 kr/foretak.

Økt kapitalslit som følge av økte investeringskostnader, kompenseres gjennom økt kulturlandskapstilskudd på 8 kr/daa.

Til sammen økes kulturlandskapstilskuddet med 64 kr/daa (48+8+8), som tilsvarer en økt bevilgning på 580 mill. kroner.

Referansebruksberegninger

Denne beregningen er gjort med 30,2 % kostnadsvekst for gjødsel, 8,5 % kostnadsvekst for vedlikehold driftsbygninger og 1,8 % kostnadsvekst for avskrivninger driftsbygninger.

	Årsverk	Utslag pr bruk	Utslag pr årsverk	Herav	
				Gjødsel	Bygning
Melk og storfeslakt, 30 årskyr. Landet	2,03	-4900	-2400	-1 100	-1300
Korn, 396 dekar korn. Landet	0,39	5000	12900	-6 500	19400
Sau, 156 vinterfôra sauer. Landet	1,20	4700	3900	1 200	2700
Melkeproduksjon geit, 144 årsgeiter. Landet	1,63	-2300	-1400	-800	-600
Svin og korn, 52 avlssvin + 373 dekar korn. Landet	1,56	4400	2800	3 800	-1000
Egg og planteprod., 6758 høner + 343 daa korn. Landet	1,56	5000	3200	3 400	-200
Poteter og korn, 121 daa poteter + 313 daa korn.	1,36	5800	4300	700	3600
Storfeslakt/ammeku, 31 ammekyr. Landet	1,23	3800	3100	200	2900
Frukt og bær, 49 dekar frukt og bær. Landet	1,90	1300	700	300	400
Grønnsaker, 82 dekar grønnsaker + 286 daa korn.	2,29	8200	3600	1 600	2000
Fjørfekjøtt og planteprodukter, 123 241 slakt. Landet	1,07	-1200	-1100	2 200	-3300
Økologisk melk og storfeslakt, 29 årskyr. Landet	2,02	12300	6100	9 000	-2900
Melk, de 1/3 minste melkebrukene, 15 årskyr. Landet	1,76	200	100	-700	800
Melk, de 1/3 største melkebrukene, 49 årskyr. Landet	2,42	-12100	-5000	-1 600	-3400
Melk, de 25 største melkebrukene, 66 årskyr. Landet	2,81	-13500	-4800	-200	-4600
Melk og storfeslakt, 36 årskyr. Østlandets flatbygder	1,99	800	400	2 600	-2200
Melk og storfeslakt, 29 årskyr. Østlandets andre bygder	1,95	-6400	-3300	-2 800	-500
Melk og storfeslakt, 34 årskyr. Agder/Rogaland, Jæren	1,84	-8500	-4600	700	-5300
Melk og storfeslakt, 26 årskyr. Agder/Rogal. a.bygder	1,92	-3100	-1600	-500	-1100
Melk og storfeslakt, 28 årskyr. Vestlandet	2,10	-5900	-2800	-1 400	-1400
Melk og storfeslakt, 34 årskyr. Trøndelag	2,09	-7500	-3600	-1 900	-1700
Melk og storfeslakt, 28 årskyr. Nord-Norge	2,08	-2500	-1200	-1 100	-100
Korn, <400 dekar korn (234 dekar korn). Østlandet	0,29	5600	19100	-900	20000
Korn, de 20 største brukene, 865 dekar korn. Østlandet	0,73	1100	1500	-13 800	15300
Korn og korn/svin, 346 daa korn + 27 avlssvin. Tr.lag	0,80	8100	10200	6 100	4100
Sau, 142 vinterfôra sauer. Vestlandet	1,31	5200	4000	2 100	1900
Sau, 183 vinterfôra sauer. Nord-Norge	1,35	5000	3700	300	3400
Sau, de 25 største sauebrukene, 292 v.f. sauer. Landet	1,66	7100	4300	1 100	3200